

“ธรรมเนียมตำบลเชิงชุม”

ฉบับจุ่มหัวโลเหล็ก 5ดี

คนดี
สุขภาพดี

(นายชัยพิชิต นาโควงศ์)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม

เกริ่นนำ
ธรรมนูญตำบล
“ธรรมนูญตำบลเชิงชุม ฉบับจุ่มหัวโสเหล่ 5 ดี”

ประกาศของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง การประกาศใช้ธรรมนูญตำบลเชิงชุมฉบับจุ่มหัวโสเหล่ 5 ดี(พ.ศ. 2562)

*****

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม และองค์กรภาคีได้ร่วมกันจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลเชิงชุม เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ โดยมีจุดหมายปลายทางที่มุ่งหวังเดียวกันคือ “เชิงชุม ตำบลแห่งความสุข” ภายใต้วิถีการดำเนินชีวิตในพื้นที่ของชาวตำบลเชิงชุมที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ซึ่งได้มีการประชุมประชาคมร่างธรรมนูญสุขภาพดังกล่าวไปเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม และองค์กรภาคีเครือข่ายในการจัด ธรรมนูญสุขภาพตำบลเชิงชุม จึงขอประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพตำบลเชิงชุม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562 โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 5 มิถุนายน 2562 เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2562 เป็นต้นไป

ธรรมนูญตำบลเชิงชุม เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ โดยมีจุดหมายปลายทางที่มุ่งหวังเดียวกันคือ “เชิงชุม ตำบลแห่งความสุข” ภายใต้วิถีการดำเนินชีวิตในพื้นที่ของชาวตำบลเชิงชุมที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยธรรมนูญตำบลฉบับนี้เป็นเจตนารมณ์ร่วมและพันธะร่วมกันของสังคม ของชาวตำบลเชิงชุม ให้สามารถใช้อำนาจสำหรับการพัฒนาเพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายของระบบสุขภาพในอนาคต กระบวนการจัดทำสาระสำคัญและกระบวนการแปลงธรรมนูญระบบสุขภาพไปสู่การปฏิบัติในอนาคตนั้น จะเป็นกลไกและกระบวนการทางสังคมเชื่อมโยงและขับเคลื่อน การพัฒนาระบบสุขภาพ บนหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสุขภาวะของตนเองสมาชิกในครัวเรือน และการส่งความสุขมวลรวมของสมาชิกสังคมทั่วไป อีกทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญขององค์กร กลุ่มชุมชน และประชาชนที่ประกอบการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพรวมถึงอาจใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณของรัฐและภาคีเครือข่ายสร้างสุขภาพที่มีทรัพยากรในการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน ที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ธรรมนูญตำบล ฉบับนี้ไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นเครื่องมือของการสร้างสุขภาวะของประชาชนทั่วไป

ข้อที่ 1 ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญตำบลเชิงชุม ฉบับจุ่มหัวโสเหล่ 5 ดี”

ข้อที่ 2 ในธรรมนูญนี้ “คนดี” หมายถึง คนตำบลเชิงชุม ที่มีคุณธรรม มีจิต
สาธารณะ รู้จักหน้าที่และเคารพสิทธิของผู้อื่น ดำรงตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

“สุขภาพดี” หมายถึง ภาวะสุขภาพของคนตำบลเชิงชุม ที่มีความความ
สมบูรณ์ทั้ง ทางกาย ทางจิต สังคม และทางปัญญา เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

“รายได้ดี” หมายถึง การประกอบสัมมาอาชีพ โดยยึดแนวทางเศรษฐกิจ
พอเพียง

“สังคมดี” หมายถึง คนตำบลเชิงชุมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้กฎกติกาเดียวกัน ตามบริบทประเพณีวัฒนธรรมของ
ท้องถิ่น

“สิ่งแวดล้อมดี” หมายถึง ภาวะสมดุลทางธรรมชาติ ระหว่าง คน สัตว์
สิ่งของที่เกี่ยวข้องการดำรงชีพของคนตำบลเชิงชุมอย่างปกติสุข

“สถานบริการของรัฐ” หมายถึง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
สถานศึกษา และหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ตำบลเชิงชุม

“หน่วยงานนอกพื้นที่” หมายถึง หน่วยงานราชการอื่นๆที่ตั้งอยู่นอกพื้นที่
และเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ

“องค์กรกลุ่มชุมชน” หมายถึง องค์กรหรือกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีการ
จัดตั้งจากหน่วยงานของรัฐ หรือตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง หรือก่อตั้งเองภายใน
พื้นที่ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป โดยมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

“เชิงชุม ตำบลแห่งความสุข”

ภายใต้วิถีการดำเนินชีวิต

ที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โดยมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดบทบาท แบ่งหน้าที่เพื่อลงพื้นที่เพื่อค้นหา ข้อมูล ประเด็นปัญหาในชุมชน
เพื่อนำมายกร่างธรรมนูญตำบล

๒. ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน องค์กร ภาควิชาเครือข่าย ทุกภาคส่วนในการรณรงค์รณรงค์
๓. ขับเคลื่อนธรรมนูญตำบล จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างธรรมนูญ รวมถึงปรับปรุงแก้ไขร่างธรรมนูญตำบล
๔. จัดทำเล่มธรรมนูญตำบล ประกาศใช้และร่วมกิจกรรมถอดบทเรียนร่วมกับภาคีเครือข่ายในตำบล
๕. สรุปรายงานผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบประกาศเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 9 เดือน เมษายน พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 เดือน เมษายน พ.ศ. 2562

(นายชัยพิชิต นาโควงค์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม

-18-

“คุณธรรม” หมายถึง คุณความดีที่คนตำบลเชิงชุมพึงสำนึกในจิตใจตนในเรื่องความจริง ความดีงามและใช้เป็นหลักดำเนินชีวิต

“จริยธรรม” หมายถึง แนวทางที่เป็นกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามตามหลักคุณธรรมของคนในตำบลเชิงชุม

“เศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึง แนวทางที่ยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันตามสมควรตามวัฒนธรรมและภูมิปัญญาประกอบด้วยความซื่อสัตย์ มีสติและปัญญา ตั้งแต่ระดับประชาชน ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงหน่วยงานภาครัฐ

และเอกชนในพื้นที่ตำบลเชิงชุม ประกอบกันอย่างสมดุล และพร้อมรองรับ ต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆจากสังคมภายนอก

“การมีส่วนร่วม” หมายถึง หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและประชาชน ในตำบลเชิงชุมมีการ ร่วมคิด

ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ในกิจกรรมต่างๆที่ดำเนินการในพื้นที่

“จิตอาสาสาธารณะ” หมายถึง คนในตำบลเชิงชุมที่มีจิตเจตจำนงช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นและให้ความสำคัญของผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

“ประเพณีและวัฒนธรรม” หมายถึง กิจกรรมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเอกลักษณ์ของคนในตำบลเชิงชุม

“สัมมาอาชีพ” หมายถึง คนในตำบลเชิงชุมมี อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย คนในตำบลเชิงชุม

-3-

“การสร้างเสริมสุขภาพ” หมายถึง ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในตำบลเชิงชุมมี สุขภาวะทางกาย จิต ปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

“การป้องกันโรค” หมายถึง คนในตำบลเชิงชุม การกระทำหรืองดกระทำสิ่งที่ทำให้เกิดให้เกิดความเจ็บป่วยหรือเป็นโรค การป้องกันไม่ให้เกิดกลับเป็นซ้ำในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกได้ 3 ระดับได้แก่ การป้องกันก่อนการเกิดโรค การป้องกันในระยะที่เกิดโรค การป้องกันโรคและฟื้นฟูหลังจากการหายจากการเจ็บป่วยด้วยโรคแล้ว

“การควบคุมโรค” หมายถึง การกระทำที่ไม่ให้เกิดการระบาดของโรค ไม่ให้เกิดการติดต่อของโรคเพื่อลดความสูญเสียต่อสุขภาพ

“พาหะนำโรค” หมายถึงตัวการที่นำโรคมารติดต่อคนในตำบลเชิงชุม เช่น ยุงลาย หนู แมลงวัน แมลงสาบ สุนัขและแมว เป็นต้น

“การบริการสาธารณสุข” หมายถึง การบริการต่างๆ อันเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การตรวจวินิจฉัย และการบำบัดสภาวะการเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชนในตำบลเชิงชุม

“ตัวชี้วัดสภาวะ” หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นผลต่อการกระทำใดๆ ต่อการดำเนินงานด้านสภาวะในตำบลเชิงชุม

“เกณฑ์การประเมิน” หมายถึง ตัวกำหนดที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับการประเมินผลการดำเนินงาน 5 ดี ของตำบลเชิงชุม

-4-

คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม

ที่ 182 / 2562

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำธรรมนูญตำบลเชิงชุม

ด้วยตำบลเชิงชุม ได้รับการประสานงานจาก ศูนย์ประสานงานภาคีพัฒนาจังหวัด สกลนคร สมาคมพัฒนาประชาสังคมไทยสากล ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น สร้างตำบลน่าอยู่ - ตำบลสภาวะทั่วประเทศ พ.ศ. 2561 - 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ขับเคลื่อนการจัดทำ ธรรมนูญตำบลให้มีความยั่งยืน โดยยึดหลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม และร่วมรับผลประโยชน์ และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อน การจัดทำ ธรรมนูญตำบลเชิงชุม โดยมีรายชื่อดังนี้

1. นายชัยพิชิต นาโควงศ์	นายก อบต.ดเชิงชุม	ประธานคณะกรรมการ
2. นายเรืองชัย นาโควงศ์	กำนันตำบลเชิงชุม	รองประธานคณะกรรมการ
3. พ.ต.ท. เข้มทอง บุตตะโยธี	สวป.สภ. สว่าง	รองประธานคณะกรรมการ

4. นางเตือนใจ วรรณทะนะ	ผ.รพ.สต.บ้านนาขาม	คณะกรรมการ
5. นางเกตุมณี ทิพวงษา	ผ.รพ.สต.บ้านวังยาง	คณะกรรมการ
6. นางสุภาพ จอังกัลยา	ผ.รพ.สต.บ้านไเฮ้	คณะกรรมการ
7. นางสาวรัตนภรณ์ ชาเหล่า	นักวิชาการสาธารณสุข	คณะกรรมการ
8. นางสาวนิตติยา สุวรรณ	หัวหน้าสำนักปลัดฯ	คณะกรรมการและเลขานุการ
9. นางสิดานันท์ สัจจวร	นักวิเคราะห์ฯ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

-17-

ออกเป็นมติประชาคมเพื่อแก้ไขธรรมนูญฉบับนี้ ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นไป ต้องมีความเห็นชอบไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของผู้เข้าร่วมเวทีประชุมสมัชชา

ข้อที่ 37 สำนักธรรมนูญตำบลตำบลเชิงชุม ตั้งอยู่ องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม หมู่ 1 ตำบลเชิงชุม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยให้สำนักธรรมนูญตำบลตำบลเชิงชุม กำกับดูแลและขับเคลื่อนให้เป็นไปตามธรรมนูญตำบลฉบับนี้ และเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดตั้งองค์กร/คณะกรรมการ ตามธรรมนูญตำบล จัดทำและเลือกตัวชี้วัดสุขภาพครัวเรือน เกณฑ์การประเมินสภาวะโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน

ข้อที่ 38 กรณีที่มีการละเมิดธรรมนูญตำบลฉบับนี้ ให้สำนักธรรมนูญตำบลนำประเด็นดังกล่าวเข้าปรึกษาหารือในเวทีประชาคมระดับตำบล เพื่อเสนอให้ใช้มาตรการทางสังคมดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

ข้อที่ 39 ธรรมนูญตำบลตำบลเชิงชุม สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมโดยคณะกรรมการธรรมนูญตำบลในเวทีสมัชชาระดับตำบล ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม เป็นเจ้าภาพดำเนินการกระบวนการสรรหาคณะกรรมการในสำนักงานธรรมนูญตำบล ไม่น้อยกว่า 25 คน โดยให้มีผู้แทนจากทุกหมู่บ้าน โดยกระบวนการสรรหาต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญฉบับนี้กระทำโดยผ่านเวทีสมัชชาระดับตำบล โดยให้สำนักงานธรรมนูญตำบลนำประเด็นหลักการและเหตุผลประกอบที่ชัดเจน มติการแก้ไขเพิ่มเติม ต้องมีผู้เห็นชอบไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของผู้เข้าร่วมในเวทีสมัชชา

“**ผู้ด้อยโอกาส**” หมายถึง ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ตำบลเชิงชุม ที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านฐานะทางเศรษฐกิจ สาธารณสุข การศึกษา สังคม และการเมือง วัฒนธรรม “**ภาคีเครือข่าย**” หมายถึง หน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร กลุ่มชุมชน ที่ร่วมกันดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ สุขภาวะ ชุมชนในพื้นที่ตำบลเชิงชุม

“**เจ้าหน้าที่สาธารณสุข**” หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่มีความรู้ด้านการ ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพ การคุ้มครอง ผู้บริโภคโดยผ่านการศึกษาศาสนาที่ได้รับการรับรองหลักสูตร

“**ภูมิปัญญาท้องถิ่น**” หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านสาธารณสุข การศึกษา สังคม และการเมือง วัฒนธรรมที่สั่งสม และถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

“**การเข้าถึงข้อมูล**” หมายถึง คนในตำบลเชิงชุมสามารถ รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ จำเป็นต่อสุขภาพ หรือข้อมูลอันเป็นประโยชน์และไม่ขัดต่อกฎหมาย

“**สมัชชาสุขภาพ**” หมายถึง กระบวนการ เวทีพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบ กัลยาณมิตร ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง 5 ด้านของคนในตำบลเชิงชุมโดยเน้นการมี ส่วนร่วม

“**สำนักธรรมนูญตำบลเชิงชุม**” หมายถึง คณะกรรมการที่เป็นเจ้าภาพหลัก ที่มารวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนธรรมนูญตำบลให้เป็นรูปธรรมและตั้งอยู่ที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลเชิงชุม

“**เกษตรอินทรีย์**” หมายถึง กิจกรรมทางเกษตรกรรมที่มีการลด ละ เลิก การใช้ สารเคมี โดยผู้ผลิตมีจิตสำนึกที่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคผลิตผล

“**หลัก 3 อ. 3 ส.**” หมายถึง หลักการส่งเสริมสุขภาพให้คนในตำบลเชิงชุมมี สุขภาพดีโดยใช้หลัก

หลัก 3 อ.

- 1) อ.อาหาร กินครบ 5 หมู่
- 2) อ.อารมณ์ รู้จักผ่อนคลายอารมณ์เครียด พักผ่อนให้เพียงพอ
- 3) อ.ออกกำลังกาย โดยเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ

หลัก 3 ส.

- 1) ไม่สูบบุหรี่
- 2) ไม่ดื่มสุรา
- 3) ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อที่ 3 ธรรมนูญตำบลฉบับปฐมหัสเหล่ 5 ดี เป็นข้อปฏิบัติให้ใช้กับประชาชน หน่วยงาน องค์กร กลุ่มของชุมชนอื่นๆ ประกาศใช้เป็นต้นไป

หมวดที่ 1 คนดี

ข้อที่ 4 คนในตำบลเชิงชุมดำรงตนอยู่ในศีลธรรม มีความเสียสละ และ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในชุมชน ร่วมสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีอันดี งามของท้องถิ่น

ข้อที่ 5 คนในตำบลเชิงชุมมีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา ช่วยเหลืองานและ กิจกรรมที่เป็นสาธารณะประโยชน์ของชุมชน และงานของส่วนราชการ

ข้อที่ 6 คนในตำบลเชิงชุม มีความรู้และนำความรู้ที่เป็นประโยชน์ มาพัฒนา ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ข้อที่ 32 ห้ามจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ เช่น ปลา กบ เขียด ในแหล่งน้ำใน พื้นที่ตำบลเชิงชุมและช่วยเหลือในการทำความสะอาดลำห้วย ขุดลอกคูคลองให้มีความ สะอาด และสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ทิ้งขยะ สารเคมี ลงในแหล่งน้ำ และลำ ห้วยสาธารณะ

บทเฉพาะกาล
การระดมทรัพยากรและงบประมาณ

ข้อที่ 33 ภาคีเครือข่าย ชุมชน และประชาชนในพื้นที่ สนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพตามธรรมนูญฉบับนี้

ข้อที่ 34 องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมเป็นเจ้าภาพหลักในการ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ธรรมนูญธรรมนูญตำบลเชิงชุมที่กำหนดไว้ตามธรรมนูญฉบับนี้

ข้อที่ 35 องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมต้องส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายในตำบลเชิงชุม ได้ร่วมกันเสนอข้อบัญญัติตามมติประชาคม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม เพื่อให้ออกเป็นข้อบัญญัติบังคับใช้ตามกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้

ข้อที่ 36 องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมและภาคีเครือข่ายในตำบล จัดให้มีประชุมสมัชชาระดับพื้นที่ตำบลเชิงชุม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อระดมความคิด

หมวดที่ 5 สิ่งแวดล้อมดี

ข้อที่ 28 ผู้นำชุมชน ชุมชน ร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดให้มีการทำความสะอาดครัวเรือน ถนนหนทาง สถานที่สาธารณะให้สะอาด ร่มรื่นสวยงาม

ข้อที่ 29 ผู้นำชุมชน ชุมชน ร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะ และที่ส่วนบุคคล ห้ามเผาขยะในเขตชุมชน รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการขยะแต่ละประเภทอย่างถูกวิธีมีการคัดแยก ขยะต้นทางก่อนทิ้งมีรายได้จากการจำหน่ายขยะที่คัดแยกและสามารถขายได้และ ใช้ประโยชน์จากขยะ เช่นการทำปุ๋ยหมัก โดยการทำปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ซ้ำและนำกลับมาใช้ใหม่ได้ มีศูนย์เรียนรู้ในระดับชุมชน

ข้อที่ 30 ห้ามตัดต้นไม้ในเขตป่าชุมชน และที่สาธารณประโยชน์ และห้ามหาของป่าในเขตป่าชุมชนและ ที่ส่วนบุคคลก่อนได้รับอนุญาต

ข้อที่ 31 ผู้นำชุมชน ชุมชน ร่วมกับภาคีเครือข่าย มีการดำเนินการทำช่องในการดูแลรักษา ป่าชุมชนในเขตตำบลเชิงชุม ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการ ในระดับหมู่บ้านและตำบล เพื่อเฝ้าระวัง แจ้งเตือน และให้ความช่วยเหลือในกรณีที่เกิดไฟไหม้ป่าชุมชนในเขตตำบลเชิงชุม
2. ร่วมกันจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการปลูกป่า
3. ไม่ให้มีการหาของป่าและการล่าสัตว์ ในเขตป่าชุมชนโดยมีการกำหนดระยะเวลาในการ ปิดป่าชุมชนเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศน์ระหว่างเดือน พฤษภาคม - พฤศจิกายน ของทุกปี

ข้อที่ 7 คนในตำบลเชิงชุมรู้จักหน้าที่และเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ละเมิดกฎหมาย ข้อห้าม ข้อตกลงของคนในชุมชน

ข้อที่ 8 คนในตำบลเชิงชุมดำรงตน โดยยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

หมวดที่ 2 สุขภาพดี

ข้อที่ 9 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามเป็นหน่วยงานหลักที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มวัย มีความรู้ในการดูแลสุขภาพอย่างถูกต้องเหมาะสม และนำหลัก 3 อ. 3 ส. มาใช้ในการดูแลสุขภาพสุขภาพและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้ห่างไกลโรค

ข้อที่ 10 องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมเป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดให้มีเวทีสมัชชาสุขภาพหรือกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพ อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง เพื่อขับเคลื่อน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ความรู้ ประสบการณ์และ นวัตกรรมที่จะนำมาเสริมสร้างสุขภาพ และการป้องกันควบคุมโรคในชุมชน

ข้อที่ 11 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามเป็นหน่วยงานหลักจัดให้มีการให้ความรู้ในการประเมินสุขภาพของคนในชุมชน กำหนดเกณฑ์ประเมินสุขภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ข้อที่ 12 คนในตำบลเชิงชุมทุกครัวเรือนสามารถประเมินสุขภาพของตนเองและครัวเรือนได้อย่างถูกต้องและแก้ไขปัญหา เมื่อพบสิ่งผิดปกติจากการประเมินสุขภาพ

-7-

ของคนในชุมชนได้ พร้อมส่งต่อโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามเมื่อเกินขีดความสามารถ

ข้อที่ 13 อสม.ตำบลเชิงชุม มีความรู้สามารถทำแผนสุขภาพส่วนบุคคล และครอบครัวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามเป็นที่เลี้ยง

ข้อที่ 14 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขาม จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพส่งเสริมความรู้ พัฒนาศักยภาพของ อสม.อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือและดูแลสุขภาพของคนในชุมชน

ข้อที่ 15 ภาควิชาการแพทย์ในตำบลเชิงชุมส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพ และการป้องกันควบคุมโรคมีการนำสมุนไพรรักษาโรคแผนไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมภายใต้การดูแลควบคุมของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขาม

ข้อที่ 16 ผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านจัดให้มีครอบครัวตัวอย่าง ในการปลูกสมุนไพรรักษาโรคและพัฒนาศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ครอบคลุมใน 5 ตำบล

ข้อที่ 17 การดูแลผู้สูงอายุ / คนพิการ / ผู้ด้อยโอกาส

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขาม ส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุในครัวเรือนมีความรู้ และดูแลผู้สูงอายุตลอดจนประเมินสุขภาพผู้สูงอายุได้ด้วยตนเอง

2) องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุตำบลเชิงชุมให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสุขภาพที่ดีขึ้น

-8-

หมวดที่ 4 สังคมดี

ข้อที่ 26 ผู้นำชุมชน ร้านค้าในชุมชน ร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริม รณรงค์ ประชาสัมพันธ์งานศพ ลด ละ เลิก เหล้า บุหรี่ และการพนัน

ข้อที่ 27 ผู้นำชุมชน ชุมชน ร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดทำระเบียบข้อตกลง ร่วมกันรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน สอดส่องเป็นหูเป็นตาแจ้งข่าว เตือนภัย เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในตำบลเชิงชุม ดังนี้

1. ห้ามผู้ขับรถยนต์เสียงดัง ขับรถเร็วในเขตชุมชน
2. ห้ามเปิดเครื่องเสียงดังไม่เกิน 4 ทุ่ม (ยกเว้น ในกรณีที่มียานยนต์หรืองานประเพณีในชุมชน
3. บรรทุกดินวังในหมู่บ้าน ห่วงเดือน มิถุนายน ถึง กันยายน
4. ห้ามทะเลาะวิวาทในงานบุญ งานประเพณี
5. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย
6. ห้ามเรียไร หรือรับบริจาค เว้นแต่ได้รับอนุญาต
7. ก่อนที่จะทำการก่อสร้างหรือถมดินให้ไปยื่นคำร้องขออนุญาตที่ อบต.

เชิงชุมให้ถูกต้องตามระเบียบ

8. คนในชุมชนต้องมีจิตอาสาร่วมทำกิจกรรมส่วนรวม และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกันโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

-13-

ชุมชนและให้กรรมการชุดนี้มีภาระหน้าที่ สุ่มตรวจผลิตภัณฑ์สินค้าอาหารและบริการพร้อมทั้งรายงานผลเสียที่กระทบต่อผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ

4) คณะกรรมการดูแลและคุ้มครองผู้บริโภคตำบลเชิงชุม จัดให้มีการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคที่มีประโยชน์และมีผลกระทบต่อชุมชน อย่างรวดเร็วและเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

หมวดที่ 3 รายได้ดี

ข้อที่ 23 องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบ สัมมาอาชีพ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้มีรายได้เพิ่มในการประกอบอาชีพ เสริม เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ การทอผ้าอ้อมคราม ทอเสื่อ เป็นต้น

ข้อที่ 24 องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการออมในระดับครอบครัวและชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย โดยการ จัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้มีทุนสำรองในเวลาเจ็บป่วยหรือฉุกเฉิน

ข้อที่ 25 องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการตนเองเพื่อความเข้มแข็งของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เช่น กองทุนเงินออมแห่งชาติ กองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มธนาคารโคกระบือ กลุ่มเลี้ยง สัตว์ตำบลเชิงชุม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ศูนย์สาธิตเพื่อการตลาด กลุ่ม ธนาคารข้าว ธนาคารขยะ เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน กลุ่มทอผ้าอ้อมคราม องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมร่วมกับภาคีเครือข่าย

-12-

3) องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุม สนับสนุนให้มีจัดตั้งโรงเรียน ผู้สูงอายุตำบลเชิงชุม เพื่อพัฒนาพื้นที่ ให้ผู้สูงอายุได้มีการพบปะพูดคุยและทำกิจกรรม การออกกำลังกาย กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมกลุ่มตามความสนใจ

4) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขาม มีระบบดูแลผู้สูงอายุ ที่มีภาวะพึ่งพิงและผู้ป่วยติดเตียงโดยแกนนำสุขภาพในชุมชน

ข้อที่ 18 ประชาชนทั่วไป กลุ่มเสียงและผู้ป่วยเรื้อรัง ในตำบลเชิงชุม

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขาม ส่งเสริมให้ทุกครัวเรือน ที่มีผู้ป่วยเรื้อรัง ในครัวเรือนมีความรู้ และดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง ได้แก่ เบาหวาน ความดัน ไขมันในเส้นเลือดสูง โรคไต โรคกล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง ตลอดจนประเมินสุขภาพ ได้ด้วยตนเอง ไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่สามารถป้องกันได้ จากพฤติกรรมของตนเอง เช่น การออกกำลังกาย การปรุงอาหาร และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพของผู้ป่วย เรื้อรัง เช่น บุหรี่ สุรา ยาเสพติด

2) ผู้นำชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดกิจกรรมออกกำลังกายตามสภาพ ของผู้ป่วยและบริบทของพื้นที่

3) องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดให้มี สวนสาธารณะเพื่อเพิ่มพื้นที่ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ

4) ผู้นำชุมชนร่วมกับเกษตรตำบลส่งเสริมให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพ เช่น การปลูกพืชโดยใช้เกษตรอินทรีย์ ปลอดภัยเคมี

5) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามร่วมกับภาคีเครือข่ายจัด ประกวดแกนนำสุขภาพ 5 ดี

-9-

ข้อที่ 19 กลุ่มแม่และเด็ก

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามร่วมกับภาคีเครือข่ายให้ ความรู้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถแม่และเด็ก.ในการดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง เช่น การฝากครรภ์ การคลอดการดูแลหลังคลอด ตลอดจนลูกได้รับการตรวจสุขภาพ ได้รับ วัคซีนตามเกณฑ์มาตรฐาน ครบถ้วนสมบูรณ์

2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน และจัดเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างแม่มือใหม่ด้วยกัน พร้อมเปิดโรงเรียน พ่อ แม่ ในชุมชน

ข้อที่ 20 กลุ่มเด็กและเยาวชน (ทั้งในและนอกสถานศึกษา)

1) องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมและภาคีเครือข่าย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ สภาดังและเยาวชนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเยาวชนได้ทำกิจกรรมหรือจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์การสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี

2) องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับภาคีเครือข่ายส่งเสริม หนุนรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเด็กและเยาวชนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริม หนุนรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้มีการจัดกิจกรรมเรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้อง และป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ข้อที่ 21 การควบคุมป้องกันปัจจัยคุกคามต่อสุขภาพ

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริม หนุนรงค์ ประชาสัมพันธ์การให้ความรู้และการควบคุมป้องกันโรคจากพาหะนำ

-10-

โรคได้อย่างถูกต้อง เช่น การทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตามภาชนะที่มีในครัวเรือน และให้ทุกครัวเรือน

2) ผู้นำชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่ายชุมชนจัดให้มีการทำความสะอาด ครัวเรือน ถนนหนทาง สถานที่สาธารณะให้สะอาด ร่มรื่นสวยงามในวันสำคัญตาม ประเพณีนิยม

3) สำนักธรรมนูญตำบลเชิงชุม จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้าง องค์ความรู้ระดับชุมชน โดยการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน

4) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามร่วมกับภาคีเครือข่ายจัด ให้มีการประกวดหมู่บ้านปลอดลูกน้ำยุงลาย หมู่บ้านน่าอยู่น่ามอง ครัวเรือนตัวอย่าง ใน ระดับตำบล

ข้อที่ 22 การคุ้มครองผู้บริโภค

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาขามร่วมกับภาคีเครือข่ายให้ ความรู้เพื่อให้คนในตำบลเชิงชุมสามารถเลือกซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ได้มาตรฐาน ผ่านการรับรองความปลอดภัย ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

2) ผู้นำชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่าย เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่ให้ เข้ามาจำหน่ายในชุมชน และมีมาตรการสำหรับผู้เข้ามาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้ มาตรฐาน

3) องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงชุมแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลและคุ้มครอง ผู้บริโภค ตำบลเชิงชุม ให้มีสัดส่วนกรรมการมาจากตัวแทนกลุ่มและองค์กรต่างๆ ใน